

EESTI MAASTIKUARHITEKTIDE LIIDU

KUUKIRI

10/2026

EMALi kuukirja järgmine number ilmub 1. novembril

juhatus: juhatus@maastikuarhitekt.ee

Maarja Gustavson, Tanel Breede
Eneli Niinepuu, Maali Roomet-Allesee, Maarja Tüür

koordinaator: Katri Dremljuga-Grüner
info@maastikuarhitekt.ee

projektijuht: Kati Ots kati@maastikuarhitekt.ee

kuukiri: Minea Kaplinski-Sauk minea@maastikuarhitekt.ee

• SEEKORDSES KUUKIRJAS •

Save the date: 12. novembril toimub EMALi järgmine üritus koostöös **Exteryga** (lk 1)

Registreerimine Planeerimiskonverentsile on avatud (lk 1)

Saade "Eesti arhitektuuripreemiad 2025" on nüüd järelevaldatav (lk 1)

Tulge lööge kaasa Disainiöö!

- ▶ Aljona ja Maali viivad rattaturidele (lk 2)
- ▶ Veetke mõnusat aega EMAL x Extery välialal (lk 2)

Vaatame tagasi, kuidas...

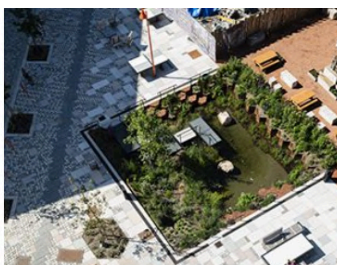
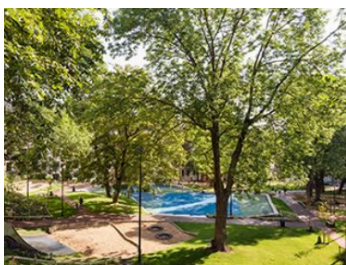
- ▶ EMALi sügisseminaril otsiti vastust küsimusele "Palju maksab maastikuarhitekti sõna?" (lk 3)
- ▶ stoneroc maastikuarhitektid müüri liigutama pani (lk 3)
- ▶ Eesti delegatsioon Riias IFLA konverentsil käis (lk 4)

Reisikirja vahendusel rändame kaasa Põhja-Saksamaa ja Poola õppereisiga (lk 5-9)

• SAVE THE DATE •

12. novembril toimub järgmine EMALi sündmus koostöös meie kuldpartneri **Exteryga**. Peaesineja on tunnustatud ja pikaajalise kogemusega norra maastikuarhitekt **Ashley Conn SOLA maastikuarhitektuurbüroost**.

Täpsem info ja registreerimine juba peagi!

Fotod: **SOLA**

Tartu XI Planeerimiskonverentsi registreerimine on avatud

Olete oodatud osalema XI Tartu Planeerimiskonverentsil "**Kultuur planeerimises ja planeerimiskultuur**" mis toimub **19.-20. novembril** Eesti Rahva Muuseumis, Tartus.

Konverentsil uuritakse, kuidas kultuurilised tähendused mõjutavad planeerimisotsuseid, millisel viisil planeerimis- ja ruumikultuur sünnib ja muutub ning kuidas erinevad kogukonnad tõlgendavad "head ruumi". Samuti arutletakse, kuidas tuleviku elukeskkondi luuakse üheskoos elanikega – milline roll on usaldusel, osaluspraktikatel ja milline on või võiks olla koosloomekultuur.

Konverentsi peakorraldajateks on Tartu Ülikooli geograafia osakond ja Eesti Planeerijate Ühing.

Registreerimine on avatud kuni **8. novembrini SIIN**

Lisainfo [Planeerimiskonverentsi kodulehel](#) ja ürituse **FBs**

Saade "Eesti arhitektuuripreemiad 2025"

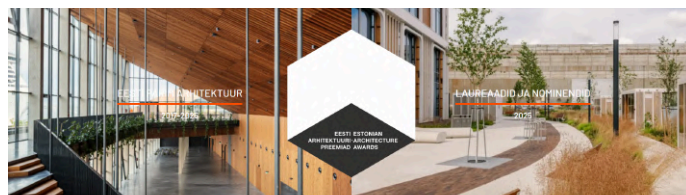
On hea meel teada anda, et valminud on saade "**Eesti arhitektuuripreemiad 2025**". Esmaesitus toimus 16. septembril ETVs, ent kõik arhitektuurihuvilised saavad saadet **järele vaadata Jupiteri lehel** ning peagi ka arhitektuuripreemiade **YouTube'i kanalil**.

Eesti arhitektuuripreemiad 2025 saate tootmist toetasid Eesti Kultuurkapital, Bauroc, Floorin/Forbo, VELUX Eesti, Ehitusfirma Rand ja Tuulberg.

Pikemalt saab kõikidest nominentidest ja laureaatest lugeda väljaannetes „Eesti arhitektuuripreemiad 2025“ ja „Ruumipilt 2025“, mida saab soetada Eesti suuremate raamatupoodidest ja erialaliitidest või tellida [arhitektuuripreemiade veebist](#).

Kõikide nominentide ja laureaatega saab tutvuda lehel [arhitektuuripreemiad.ee](#).

Sündmuse visuaalne identiteet: Unt / Tammik

• MAASTIKUARHITEKTIDE RATTATUURID •

Maastikuarhitektide sügisesed rattatuurid on täies hoos! Septembris toimus **Tallinna Arhitektuuribiennaali** raames **Aljona Galazani** ja **Maali Roomet-Allese** kureerimisel kaks rattatuuri, mis viisid osalejad kogema ja mõtestama ligipääsetava linnaruumi tegelikkust.

Kel septembris ei õnnestunud kaasa lüüa, siis ärge aga muresege, sest juba **2.-3. oktoobril** ootab **Disainiöö** programm teid uuesti ratta (või tõukeratta või monoratta või elektriratastooli) selga, et koos teha üks hariv ja tore sõit läbi Tallinna.

Väike vihm õiget linnaruumihuvilist ei heiduta

Fotod: Aljona Galazan

• DISAINIÖÖ RATTATUURID •

 Toimumine: 2.10 kell 13:00-15.30 ENG
3.10 kell 12:00-14:30 EST

 Algus- ja lõpp-punkt: Disainiöö väliala

 Marsruut: Põhjala – Kopli Liinid – Pelguranna – Putukaväli – Stoomi ranna piirkond.

Üritus on tasuta, registreerimine [Fientas](#).
Lisainfo [SIIN](#).

• EMAL x EXTERY VÄLIALA DISAINIÖÖL •

On juba toredaks traditsiooniks saanud, et Disainiöö väliala eest vastutab EMAL, sest kes siis veel suudaks Põhjala tööstusmaastikule kujundada hubase väliruumi kui mitte maastikuarhitektid! Tänavuse lahenduse kuraatoriks on **Maali Roomet-Allese** ning see on sündinud koostöös liidu kuldpartneri [Exterya](#)ga.

Kõik festivalikülalised on oodatud välialale kohtuma, puhkama, muljetama ning värsket õhku ja linna(rohelust) nautima. Hästi kujundatud linnaruumi saavad kasutada kõik – olenemata eest või liikumisviisist. Disainiöö välialal saab kogeda ja mõtestada, millist ruumi inimesed tegelikult vajavad.

Väliala on uudistamiseks avatud **4. oktoobrini**. Lisaks loe [SIIT](#)

EMALI SÜGISSEMINAR "PALJU MAKSAB MAASTIKUARHITEKTI SÕNA?"

23. septembril toimunud EMALi traditsiooniline sügisseminar kandis sel korral pealkirja **"Palju maksab maastikuarhitekti sõna?"** ning keskendus kommunikatsiooniteemadele. On suur rõõm, et seminar oli ilmselgelt päevakajaline, sest ArhMusi saal oli suisa pungil täis maastikuarhitekte ning teisi huvilisi. Põnevad ning teravad ettekanded pakkusid kriitilist äratundmist ja inspireerisid pingutama, et saaksime oma tööd veelgi nähtavamaks ja kuuldamavamaks teha.

Hannes Aava ja **Anna-Liiza Izbaš** avasid samal õhtul väga märgilise maastikuarhitektuurinäituse ning kinkisid meile eksklusiivse sissevaate selle ettevalmistuse telgitagustesse. Kutsume kõiki tutvuma ArhMusi uue välialaga ja näitusega **"Kivisse raiumata: nopped Eesti maastikuarhitektuuri ajaloo!"**

Merle Karro-Kalberg kutsus meid kaasa rääkima ja küsis, kuidas reageerime ajakirjanike kõnedele. Kas "Lõpuks ometi!" või "Mul pole praegu aega..."? Kelle ülesanne üldse on maastikuarhitektuurist rääkida: meie enda, linna/riigi või ajakirjanduse? Saime väga põneva sissevaate ajakirjaniku töösse ja kasulikke tööriistu dialoogi loomiseks ning hoidmiseks. Ja ka negatiivsetes Facebooki kommentaarides väärtuse nägemiseks.

Karl Multer andis asjalikke nippe, kuidas tellijale oma töö väärtus selgeks teha ja jõuda edasi küsimusest "Kuhu me puud paneme?". Lisaks kuulsime tema enda kogemusest, kuidas AI tulek on turundust mõjutanud ja mida selle valguses kõrva taha panna.

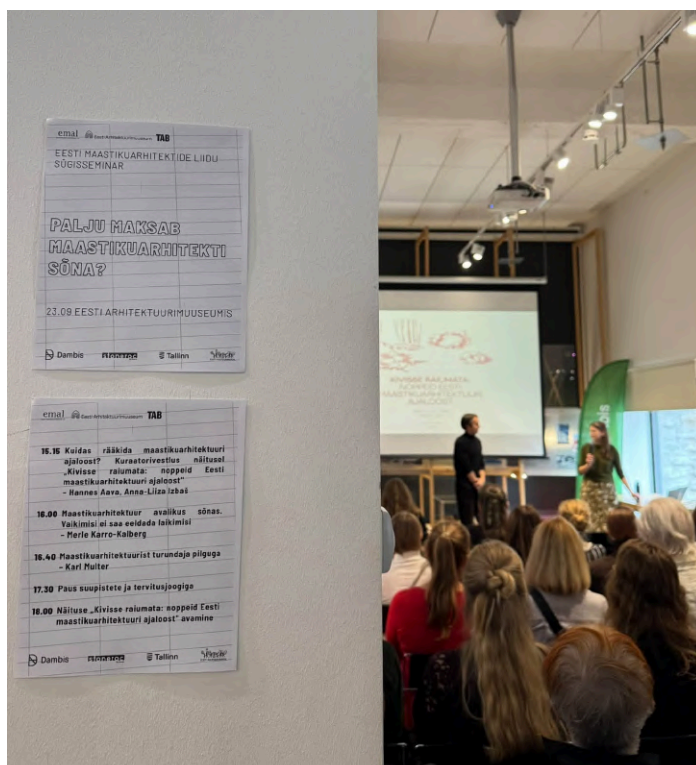
Aitäh **Eesti Arhitektuurimuuseumile** võõrustamast – tänu teie imelisele tiimile oli lausa lust sündmust ette valmistada ning uskumatul kombel ei esinenud mitte ühtegi paanikamomenti, isegi klassikalisi tehnilisi *erroreid* mitte! Ning palju õnne värske visuaalse identiteedi puhul!

Aitäh EMALi suurepärasele partnerile **Dambis**, kellega koos kogu sündmuse idee alguse sai ning teostuseni jõudis!

Aitäh **stoneroc**, et andsite peole hoo sisse!

Aitäh **Eesti Kultuurkapital**, et alati meie seminaride väärtust mõistate!

Ja aitäh **TAB Tallinna arhitektuuribiennaal**, et julgustasite meidki küsima: **"Palju maksab?"**

STRONEROC KUTSUS MAASTIKUARHITEKTID MÜÜRI LIIGUTAMA!

10. septembril võõrustas liidu kuldpartner **stoneroc** maastikuarhitekte **EKKM**is ehk Eesti Kaasaegse Kunsti Muuseumis, et tähistada uue hooaja algust ning viljaka koostöö jätkumist!

Brigit Arop ja **Anita Kodanik** EKKMist viisid läbi meeleoluka töötoa ja meditatsiooni, kus peategelasteks olid stoneroci kivid ja **Eric Andersen**i kunstiteos **"Rändav müür"**.

stoneroci müügijuht **Mirjam Pajumäe** tutvustas uudistooteid ning **bauroci** müügidirektor **Margus Oja** pani meie teadmised proovile lõbusa stoneroci triviaga.

Ilm oli küll sügisvihmane, ent aitäh kõigile osalejatele ning loomulikult stonerocile ja EKKMile võõrustamise eest! Oli väga lõbus ja inspireeriv õhtupoolik!

Kuldpartner hoolitseb meie eest igas olukorras! Trammipeatusesse vihmaloõksu jäänud EMALi presidendile Maarja Gustavsonile tõtati vastu vihmavarju ja pokaaliga.

Maastikuarhitektid ja nende rändav müür

2.-4. septembril toimus IFLA Euroopa aastakonverents, mis sel korral leidis aset Riias. IFLA konverentsid toovad alati kokku juhtivad maastikuarhitektuuri praktikud, teadlased ning poliitikakujundajad ning pakuvad väärtuslikku mõtteainest, inspiratsiooni ning uusi kohtumisi.

Kasutades ära olukorda, kus niivõrd kaalukas rahvusvaheline erialaüritus toimub siinsamas meie "õue all", osales konverentsil eeskujulik eesti maastikuarhitektide delegatsioon, et saada osa Euroopa maastikuarhitektuuri tipptasemel aruteludest ja kõige uuematest lähenemistest.

Alljärgnevalt toome ära konverentsil loomestipendiumite toel osalenud EMALi liikmete **Sulev Nurme**, **Piret Pallase** ning **Toomas Põllu** peegeldused üritusele.

Järgmises kuukirjanumbris saavad sõna EMALi **IFLA delegaat Maarja Tüür** ning president **Maarja Gustavson**, kes annavad meile põhjaliku ülevaate kogu üritustest ning lisaks ka IFLA Euroopa üldkogust.

Fotod: Kristaps Hercs (vt ka [ürituse fotogaleriid](#))

SULEV

Konverents aitas pisut fookust klaarida ning selle järel tundub, et olen ise (ja ehk ka kolleegid) oma praktikas siiski õigel teel... See andis kindlust konverentsil nähtud-kuuldud mõtteviisi aga veelgi rohkem oma igapäevasesse loome- ja projekteerimistegevusse sisse panna. Eriti inspireeris mind linnaekskursioon ALPS maastikuarhitektide eestvedamisel ("Riga Street Greening and Urban CanopyStrategy"), kus tutvusime mitmete uudsetel põhimõtetel rekonstrueeritud linnaruumiobjektidega 19. sajandil loodud ruumikooslustes. Ettekannetest oli väga paeluv ülevaade SLA avaliku ruumi projektidest Kopenhaagenis. Ja loomulikult oli väga inspireeriv ka meie oma Karin Bachmanni ettekanne.

TOOMAS

Tore oli teha ettekanne Eestis viimase 5 aasta jooksul rekonstrueeritud tänavatest ja kuidas sinna kaasati kohalik elanikkond. Rõõmu valmistas see, et peale ettekannet soovis nii mõnigi riik minult ettekande faili saada ja Lääne-Euroopa oli Eesti rekonstrueeritud tänavatest vaimustuses.

PIRET

Riia IFLA Europe'i konverents „Landscape in Transition“ oli minu esimene rahvusvaheline erialakonverents. Konverents algas väljasõiduga Läti rannikule, mis tundus meile, eestlastele, üsna kodune, kuid suvelõpusoojas päikeses mere ääres jalutada oli ikkagi väga mõnus. Kohalik lõunasöök lõhest ja heeringast oli meile tuttav, mõnele teisele osalejale tuli aga kala supi sees täieliku üllatusena...

Järgmised kaks päeva veetsime Riia ajaloolises kinos Splendid Palace. Hoone ja nõukogudeaegse juurdeehituse vahele rajatud ajutine lopsakas sisehoov ning kino rikkalik interjäär löid konverentsile erilise õhkkonna. Ettekannete keskmes olid maastikes toimuvad muutused. Kui Eestis on suvi olnud vihmane, siis mujal Euroopas otsitakse lahendusi süvenevale kuumusele. Barcelona ja Viini näited rõhutasid vajadust siduda haljastus, liikumine, sademevesi ja avalik ruum tervikuks, kuigi sageli piiravad lahenduste elluviimist raha ja poliitilised otsused.

Éric Alonzo ettekandest jäi meelde Le Corbusier' 1929. aasta üleskute: „The 'corridor street' must be destroyed!“ Tema silmis oli tihedate majaridadega piiratud tänav autorohkesse tulevikku sobimatu. Peaaegu sada aastat hiljem püüame taastada tänavat kui inimliku mõõtmega avalikku ruumi. Tänavahaljastus ei tohiks olla taristu dekoratsioon, vaid peaks toimima ise linnataristuna — juhtima sademevett, pakkuma varju, lisama elurikkust jms.

Olen kuulanud palju ettekandeid mänguväljakutest ja ka nüüd osalesin sellel paralleelsessioonil, et teada saada kas midagi on muutunud, aga endiselt on tendents looduslähedus, mida küll piiravad erinevad regulatsioonid. Üllatav oli näide, kus mänguväljaku äärde ei lubatud puid istutada, sest laps võib ronides kukkuda väljapoole turvaala. Samal ajal vajavad mängualad järjest rohkem just puude pakutavat varju, sest kummikatend muutub päikese käes väga kuumaks.

Tim Watermani ettekanne „Landscape is in Everything“ tuletas meelde, et maastik on kõikjal, soovitan lugeda tema esseed „*The Global Cucumber*“. Samuti tema võrdlus arhitektuurist kui autoriteetsest valgest mehest ning maastiku- ja sisearhitektuurist kui vähem väärtustatud mittevalgest naisest pani küsima, miks peetakse hoonet endiselt tähtsamaks kui ruumi selle sees ja ümber.

Eriti tore oli näha konverentsi ekraanil ka Tähtvere tänavat (Tartu esimest jalgrattatänavat), mille projekteerimisel osalesin koostöös AS Infragate Eestiga. Aitäh, Toomas!

Minu jaoks jäi konverentsilt kõige tugevamalt kõlama mõte, et maastik ei ole taristu ümber paiknev dekoratsioon, vaid toimib ise taristuna. Haljastust, liikumist, sademevett ja avalikku ruumi tuleb käsitleda ühe tervikuna. Nii saab tänavaruum aidata leevendada kuumust, juhtida sademevett, toetada elurikkust ning pakkuda inimestele meeldivat ja turvalisemat keskkonda. Konverentsil saadud teadmisi tänavaruumi, kliimakohanemise, sademevee, haljastuse ja avaliku ruumi terviklikust kavandamisest püüan rakendada oma igapäevases projekteerimispraktikas.

Lõpetuseks – koridorivestlustes kerkis ka küsimus, kas Eesti vajaks riigimaastikuarhitekti? Arvestades praeguseid muutusi, võiks aeg selleks olla ideaalne.

Tekst ja fotod: Maret Abel

Õppereisi toetas EMAL loomestipendiumiga.

2026. aasta juunis avanes tänu stipendiumile võimalus osaleda üheksapäevasel õppereisil Põhja-Saksamaa ja Poola parkidesse, botaanikaaedadesse, arboreetumitesse ning ajaloolistesse maastikukompleksidesse. Reisi eesmärk oli tutvuda erinevate maastikuarhitektuursete lahendustega, ajalooliste parkide säilitamise põhimõtete ning kaasaegsete botaaniliste kollektsioonide ja avaliku ruumi kujundamise praktikatega. Kokku külastasime üle kahekümne objekti, mis pakkusid väga erinevaid näiteid Euroopa aiakunsti arengust alates 18. sajandist kuni tänapäevani.

Õppereis kinnitas, et maastikuarhitektuuri ei ole võimalik täielikult mõista vaid raamatutest või fotodelt. Alles kohapeal avaneb ruumi tegelik mõõtkava, taimede omavahelised suhted, valguse mõju ning viis, kuidas inimene maastikku kogeb. Just sellised vahetud kogemused annavad uusi teadmisi ja inspiratsiooni, mida saab hiljem rakendada nii projekteerimises, õpetamises kui ka avaliku ruumi väärtustamises.

Reisi esimestel päevadel kõitsid tähelepanu ajaloolised linnapargid. **Poznańi Citadeli park** ja **Frankfurdi (Oderi) Lenné park** näitasid, kuidas kunagised sõjalised kindlustused on muutunud linnade oluliseks rohevõrgustiku osaks.

Poznańi Citadeli park

Eriti huvitav oli tutvuda **Peter Joseph Lenné** loominguga. Tema kujunduspõhimõtted – avarad vaated, vabakujuline planeering ning maastiku loomulikke reljeefi arvestav lahendus – on mõjutanud Euroopa maastikuarhitektuuri enam kui poolteist sajandit. Selliste ajalooliste parkide külastamine aitab paremini mõista, miks klassikalised kujundusvõtted on jätkuvalt aktuaalsed ning kuidas neid on võimalik tänapäevases ruumikujunduses tõlgendada.

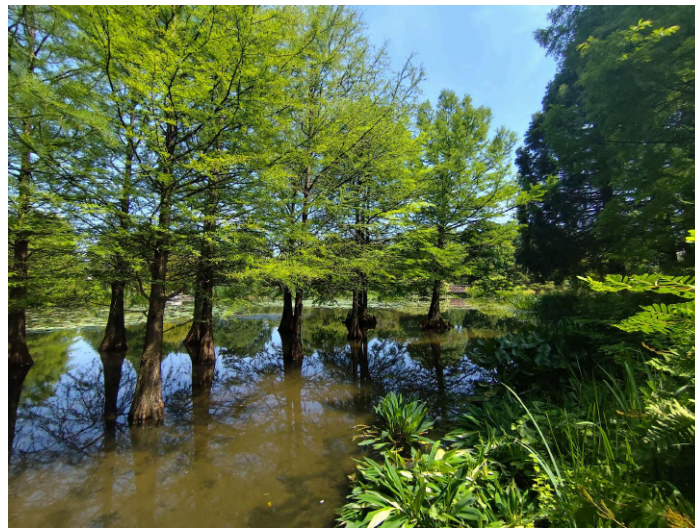
Frankfurdi (Oderi) Lenné park

Olulise osa õppereisist moodustasid botaanikaaiad ja arboreetumid. **Berlin-Dahleми botaanikaaed** avaldas muljet oma erakordselt suure taimekollektsiooniga ning sellega, kui oskuslikult on ühendatud teaduslik, hariduslik ja esteetiline funktsioon. Aed ei ole pelgalt taimede kogumise koht, vaid terviklik ruumiline kogemus, kus külastaja liigub läbi erinevate kliimavööndite, taimekoosluste ja maastike.

Berlin-Dahleми botaanikaaed

Sarnase mulje jättis **Bremeni rododendronipark**, kus lisaks maailmakuulsale rododendronikollektsioonile paikneb ka botaanikaaed. Eriliselt inspireeriv oli näha, kuidas liigirikkad kollektsioonid on kujundatud loodusliku maastiku osana, mitte pelgalt süstemaatilise väljapanekuna. Selline lähenemine ühendab teadusliku väärtuse esteetilise elamusega ning loob keskkonna, mis kõnetab väga erinevaid külastajaid.

Bremeni rododendronipark

Üheks reisi kõrgpunktiks kujunes **Ellerhoopi arboreetum** Hamburgi lähedal. Sealne teemaaedade süsteem demonstreeris, kuidas ühe kollektsiooni sees saab luua väga erinevaid ruumikogemusi – alates traditsioonilisest taluaiast kuni bambusemetsade, magnooliakollektsioonide ja veeaedadeni. Väga huvitav oli jälgida, kuidas taimede värv, tekstuur, kõrgus ja õitsemisaeg olid läbimõeldult ühendatud, et pakkuda elamust kogu kasvuperioodi jooksul. Sellised lahendused annavad väärtuslikke ideid ka Eesti tingimustes avalike haljasalade ja kollektsionaedade kavandamiseks.

Ellerhoopi arboreetum

Sama inspireerivaks osutusid Poolas asuvad **Hortuluse nädisaiad**. Erinevad teemaaedade lahendused – klassikalised parterid, kaasaegsed muruaiad, püsikupeenrad ning maailma üks suurimaid valgepöögilabürinte – näitasid, kuidas aiakunst võib olla samaaegselt nii hariv, meelelahutuslik kui ka kunstiline. Selline mitmekesine lähenemine aitab kõnetada väga erinevaid sihtrühmi ning muudab aiad atraktiivseks kogu pere külastuspaigaks.

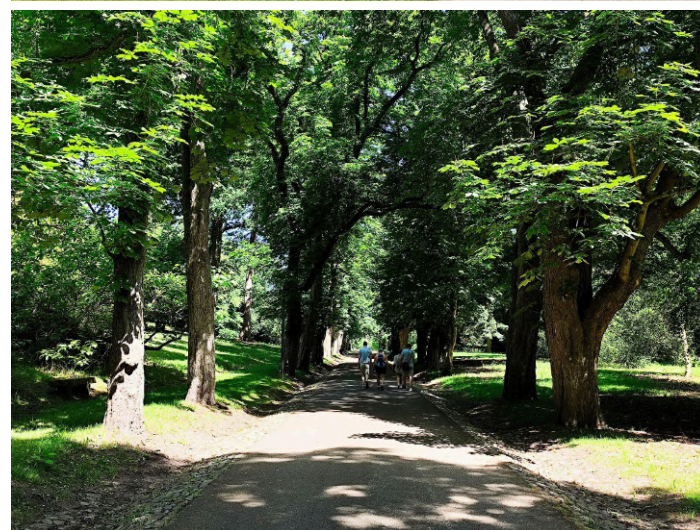

Hortuluse nädisaiad

Erilise tähelepanu all olid kogu reisi vältel ajaloolised lossipargid. **Eutini lossi park** ning **Putbusi vürstlik park** on head näited sellest, kuidas sajandite jooksul kujunenud maastikke on võimalik hoolikalt säilitada ja tänapäevases kasutuses hoida. Nendes parkides on selgelt tajutav ajalugu, kuid samal ajal toimivad need aktiivsete avalike puhkealadena. Selline tasakaal pärandi hoidmise ja kaasaegse kasutuse vahel on oluline õppetund ka Eesti mõisaparkide tuleviku kavandamisel.

Eutini lossi park

Putbusi vürstlik park

Väga inspireeriv oli näha ka suuri linnaparkse, mis täidavad korraga mitmeid funktsioone. **Bremeni Bürgerpark** ning **Hamburgi Pflanzen un Blumen** näitasid, kuidas avalik park võib olla samaaegselt kultuurikeskkond, puhkeala, loodushoiu objekt ja linna identiteedi kandja. Erinevate vanusegruppide kasutusvõimalused, hästi toimiv teedevõrk, kvaliteetsed istutused ning hoolikalt kujundatud veesilmad loovad ruumi, kuhu inimesed soovivad ikka ja jälle tagasi tulla.

Bremen Bürgerpark

Hamburg Pflanzen un Blumen

Reis ei keskendunud ainult kujundatud maastikele. Väga olulise elamuse pakkus **Rügeni saar** koos **Jasmundi rahvusparki** kriidikaljude ja pöögimetsadega. Looduslikud maastikud tuletasid meelde, et parim maastikuarhitektuur sünnib looduse mõistmisest, mitte selle allutamisest. Samuti pakkusid mõtteainet **Prora hiiglaslik ehituskompleks** ning ajaloolised linnakeskkonnad **Lübeckis**, **Bremenis** ja **Gdańskis**, kus arhitektuur, haljastus ja kultuuripärand moodustavad ühtse terviku.

Rügeni saar

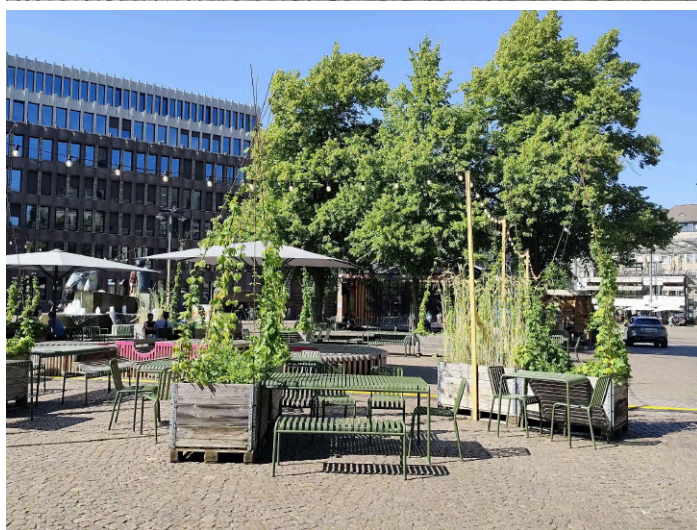
Jasmundi rahvuspark

Loovisiku areng seisneb pidevas õppimises ja maailma vaatlemises. Stipendiumi toel toimunud õppereis andis selleks suurepärase võimaluse. Vahetud kogemused Euroopa tuntud parkides ja botaanikaaedades avardasid minu erialast silmaringi, täiendasid teadmisi taimede kasutamisest ning pakkusid hulgaliselt inspiratsiooni ruumilise kompositsiooni, ajaloolise pärandi hoidmise ja kestliku maastikukujunduse valdkonnas.

Usun, et õppereisist saadud teadmised ei jää ainult isiklikuks kogemuseks. Need leiavad rakendust minu edasises loomingulises tegevuses, maastikuarhitektuursetes projektides, õppetöös ning erialaste teadmiste jagamisel kolleegidega. Selliste stipendiumide suurim väärtus seisnebki selles, et üksikisiku kogemus kandub edasi laiemasse erialakogukonda ning aitab kaasa Eesti maastikuarhitektuuri arengule.

Lübecki linn

Bremeni linn

Gdanski linn

EMAL TÄNAB OMA TOETAJAJD:

| kuldpartner |

EXTERY

| kuldpartner |

stoneroc

By Bauroc

| kuldpartner |

LODE

|partner|

|partner|

|partner|

|partner|

|partner|

